

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA – NGHỆ THUẬT

**NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ LỄ HỘI ĐỀN QUÁT,
TỈNH HẢI DƯƠNG**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
CHUYÊN NGÀNH QUẢN LÝ VĂN HÓA – NGHỆ THUẬT

Giảng viên hướng dẫn:

Sinh viên thực hiện : Phạm Văn Nhật

Lớp : QLVH 9B

Hà Nội – 2012

MỤC LỤC

Trang

Mở đầu..... 4

Chương 1: Khái quát về Yết Kiêu và di tích Đền Quát

1.1. Vài nét về lịch sử và văn hóa huyện Gia Lộc

1.1.1. Lịch sử

1.1.2. Dân cư, phương thức sinh sống

1.2. Danh tướng Yết Kiêu

1.2.1. Qua sử sách

1.2.2. Truyền thuyết danh tướng Yết Kiêu địa phương

1.2.3. Các sắc phong

1.3. Di tích Đền Quát

1.3.1. Lịch sử xây dựng Đền Quát

1.3.2. Hiện trạng Đền Quát

Chương 2: Thực trạng công tác quản lý lễ hội Đền Quát

2.1. Lễ hội ngày xưa

2.1.1. Hệ thống nghi lễ

2.1.2. Các hoạt động hội

2.2. Lễ hội ngày nay

2.2.1. Công tác tổ chức lễ hội

2.2.2. Chuẩn bị đoàn rước

2.2.3. Chuẩn bị đồ tế lễ

2.3. Công tác tổ chức các hoạt động văn hóa tín ngưỡng tại di tích đền Quát

2.3.1. Phân lễ

2.3.2. Phân hội

2.4. Công tác huy động các nguồn lực để bảo vệ, tôn tạo và tổ chức lễ hội đền Quát

2.5. Công tác quản lý an ninh xã hội ở đền Quát

2.5.1. Công tác giữ gìn an ninh trật tự

2.5.2. Giao thông

2.6. Công tác bảo hiểm y tế, vệ sinh môi trường

2.7. Công tác tuyên truyền hoạt động di tích

Chương 3: Giải pháp nhằm phát huy giá trị lễ hội đền Quát trong đời sống xã hội hiện nay

3.1. Giá trị và ý nghĩa của lễ hội

3.1.1. Giá trị lễ hội

3.1.2. ý nghĩa lễ hội

3.2. Kết quả hoạt động thực tiễn của công tác quản lý lễ hội đền Quát

3.2.1. Tích cực

3.2.2. Hạn chế

3.2.3. Một số bài học kinh nghiệm

3.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả tổ chức, quản lý di tích, lễ hội đền Quát

3.3.1. Giải pháp chung

3.3.2. *Giải pháp cụ thể*

3.4. Một số kiến nghị

Kết luận

Tài liệu tham khảo 9

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Cũng như các dân tộc khác trên thế giới, lễ hội cổ truyền của dân tộc Việt đã có từ rất lâu đời. Lễ hội là hình thức văn hóa cộng đồng, là một nhu cầu không thể thiếu trong đời sống tinh thần, tình cảm của nhân dân. Mỗi lễ hội thường có một lịch sử nhất định, gắn với tên tuổi của một nhân vật được nhân dân địa phương tôn vinh và thờ tự. Đó có thể là một vị tiên thánh bất tử trong tâm thức của cư dân hoặc nhân thần có công đánh giặc, dựng làng, lập xã...

Chính vì thế, hàng năm người dân đất Việt tung bừng tổ chức lễ hội, những lễ hội mang đậm đà tính chất dân gian vừa hào hùng, hoành tráng nhưng cũng đầy màu sắc của nền văn minh nông nghiệp. Mỗi lễ hội diễn ra đều mang ý nghĩa văn hóa của địa phương. Trong đó có cả phần đời rất thực thường thể hiện ước mơ và nguyện vọng chính đáng của người dân, thể hiện tinh thần dân chủ chất phác, hồ hởi của con người được hòa mình cùng thiên nhiên và hòa nhập trong cộng đồng. Thông qua lễ hội, người dân ước mơ vươn tới sự phồn vinh, tình yêu và mong có được cuộc sống trong hòa bình, hạnh phúc. Trong không gian của lễ hội có những giây phút hòa nhập, sự cộng cảm một cách hoàn toàn tự nguyện của người dân đón chào khách thập phương về dự lễ hội. Người ta đến với lễ hội là để tìm cho mình một sự che chở từ những thế lực siêu nhiên hay các vị tổ tiên để cầu cho mưa thuận gió hoà, dân an, vật thịnh.

Di tích và lễ hội Đền Quát là một di sản văn hóa vô cùng quý giá của Hải Dương cũng như cả nước. Trong cái linh thiêng của di tích và không khí ngày hội náo nức như vẫn đang vang vọng âm hưởng của bản anh hùng ca đánh giặc giữ nước xuyên suốt lịch sử hàng nghìn năm. Di tích này cũng đã

tạo điểm nhấn cho văn hóa Hải Dương vốn là mảnh đất có nhiều dấu tích lịch sử và văn hóa nổi tiếng.

Dù dưới hình thức của một tín ngưỡng dân gian, nhưng sự tôn vinh danh tiếng Yết Kiêu chính là biểu hiện thái độ: “Uống nước nhớ nguồn” và lòng biết ơn đối với các vị anh hùng đã dũng cảm hy sinh xương máu cho sự trường tồn và phát triển của dân tộc. Vai trò của các kiến trúc tín ngưỡng và lễ hội thờ Yết Kiêu trong quá trình hình thành truyền thống dân tộc vừa như một cuốn niên biểu về dòng dõi anh hùng, vừa là một trường lưu giữ và truyền bá cho các thế hệ kế tiếp những giá trị mà tổ tiên đã sáng tạo.

Ngày nay việc nghiên cứu giá trị của những di sản vật thể và phi vật thể nhằm các mục tiêu phục hồi, giữ gìn và phát huy đã trở nên cấp thiết và có ý nghĩa quan trọng trong bối cảnh đất nước đang trên đường hội nhập và phát triển. Một thời do các nguyên nhân lịch sử chủ quan và khách quan, nhiều di tích lịch sử văn hóa và lễ hội bị huỷ hoại hay bóp méo. Chúng ta đã mất quá nhiều di sản có giá trị. Bên cạnh đó trong quá trình giao lưu với nhiều luồng văn hóa trên thế giới của “Thời mở cửa” đã có nhiều yếu tố tích cực nhưng cũng không ít các yếu tố tiêu cực xuất hiện. Có sự tiếp thu tinh hoa nhân loại có ích cho sự phát triển nhưng cũng có một bộ phận xã hội không nhỏ, nhất là tầng lớp thanh thiếu niên đã và đang choáng ngợp trước vẻ hào nhoáng của văn hóa đại chúng nước ngoài. Họ cho đó là cái hiện đại, cái hợp thời mà vô tình quên đi, thậm chí coi nhẹ truyền thống của dân tộc. Thực tế ấy khiến cho sự nghiệp “Xây dựng nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc” của chúng ta gặp phải nhiều rào cản.

Mặt khác, trong nền kinh tế thế giới hiện nay, khi du lịch đã phát triển thành ngành công nghiệp ngày càng phát đạt đem lại giá trị kinh tế khổng lồ, việc để mất hay bóp méo tài nguyên văn hóa cũng đồng nghĩa với tự làm

hông và thu hẹp sản phẩm du lịch văn hóa đang đắt giá trên thị trường. Đây cũng là vấn đề của tỉnh Hải Dương nói chung và lễ hội Đền Quát nói riêng. Do vậy, nghiên cứu nhận diện và đánh giá giá trị của di sản văn hóa sẽ là khâu đầu tiên và quan trọng hàng đầu cho việc giữ gìn và phát huy bản sắc dân tộc.

Nhận thức được tính cấp thiết của vấn đề và là người con gắn bó máu thịt với vùng đất Hải Dương, tôi đã mạnh dạn chọn đề tài “*Nâng cao hiệu quả quản lý lễ hội Đền Quát, tỉnh Hải Dương*” làm đề tài tốt nghiệp với mong muốn tìm kiếm những mô hình, biện pháp quản lý phù hợp khắc phục những hạn chế để đưa lễ hội Đền Quát trở thành lễ hội điển hình mang tầm vóc quốc gia, trên cơ sở đó làm cơ sở cơ sở phát triển du lịch bền vững cho cả khu vực.

2. Mục đích nghiên cứu của khóa luận

- Khảo sát, miêu tả một cách hệ thống, chi tiết di tích và lễ hội Đền Quát tỉnh Hải Dương.

- Nhận diện các giá trị văn hóa và thực trạng công tác tổ chức quản lý lễ hội di tích đền Quát.

Kiến nghị, đề xuất những ý kiến cá nhân nhằm nâng cao hiệu quả quản lý toàn diện di tích đền Quát để phục vụ nhu cầu tâm linh, lễ hội, du lịch văn hóa của người dân Hải Dương nói riêng và nhân dân cả nước nói chung.

3. Đối tượng phạm vi nghiên cứu của khóa luận

3.1. Đối tượng nghiên cứu: Di tích đền Quát và công tác quản lý ở đây.

3.2. Phạm vi nghiên cứu:

3.2.1. Về không gian: Di tích đền Quát, thôn Hạ Bì, xã Yết Kiêu, huyện Gia Lộc, Hải Dương.

3.2.2. Thực trạng quản lý di tích đền Quát trong giai đoạn hiện nay.

- Tìm hiểu khu vực địa lý, cảnh quan kiến trúc Đền Quát.

4. Phương pháp nghiên cứu của khóa luận

Để hoàn thành khóa luận này, trong quá trình triển khai nghiên cứu, viết khóa luận, tác giả đã sử dụng những phương pháp sau:

- Phương pháp nghiên cứu tư liệu.
- Phương pháp điền dã, khảo sát thực tế kết hợp với phỏng vấn
- Sử dụng phương pháp liên ngành văn hóa học để phân tích, so sánh, thống kê, đánh giá nhằm mục đích làm sáng tỏ mục tiêu và nhiệm vụ của đề tài.

5. Đóng góp của khóa luận

- Là một tài liệu tham khảo cho sinh viên Đại học Văn hóa Hà Nội
- Giải pháp nhằm bảo tồn và phát huy giá trị của lễ hội Đền Quát có thể ứng dụng vào thực tiễn ở cơ sở, nhằm nâng cao hiệu quả quản lý toàn diện di tích, lễ hội Đền Quát, đưa sự vận hành các hoạt động mang tính chuyên nghiệp được áp dụng tại đây.

6. Bố cục của đề tài

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục, nội dung chính của khóa luận được chia làm 3 chương:

Chương I: Khái quát về Yết Kiêu và di tích đền Quát;

Chương II: Diễn trình lễ hội Đền Quát xưa và nay;

***Chương III: Giải pháp nhằm bảo tồn và phát huy giá trị lễ hội Đền
Quát trong đời sống xã hội hiện nay.***

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đào Duy Anh (1998), *Việt Nam văn hóa sử cương*, Nxb Tổng hợp Đồng Tháp.
2. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2010), *Quy chế lễ hội*.
3. Phan Huy Chú (2007), *Lịch triều hiến chương loại chí*, bd, Tập 1, Nxb Giáo dục Hà Nội.
4. Trịnh Minh Đức, Nguyễn Đăng Duy (1993), *Bảo tồn di tích lịch sử văn hóa*, Bộ Văn hóa Thông tin.
5. Cao Đức Hải (Chủ biên) (2010), *Quản lý lễ hội và sự kiện*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
6. Phan Khanh (1992), *Bảo tàng - Di tích - Lễ hội*, Nxb Văn hóa Thông tin.
7. Đinh Gia Khánh (1989), *Trên đường tìm hiểu văn hóa dân gian*, Nxb Khoa học xã hội Hà Nội.
8. *Luật di sản văn hóa và văn bản hướng dẫn thi hành* (2006), Nxb Chính trị quốc gia.
9. Lê Hồng Lý, Dương Văn Sáu, Đặng Hoài Thu (2010), *Quản lý di sản văn hóa với phát triển du lịch*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
10. Phạm Quang Nghị (2003), "Lễ hội và công tác quản lý lễ hội hiện nay", *Văn hóa*, (860), tr.3.
11. Phan Đăng Nhật (1978), *Lễ hội cổ truyền*, Nxb Văn học dân tộc Hà Nội.
12. Nhiều tác giả (2007), *Địa chí Hải Dương*, Sở Văn hóa thông tin Hải Dương.
13. Nhiều tác giả (2000), *Kho tàng lễ hội cổ truyền Việt Nam*, Nxb Văn hóa dân tộc.
14. Nhiều tác giả (1971), *Đại Việt sử ký toàn thư (tập I, II)*, Nxb Khoa học xã hội Hà Nội.

15. Dương Văn Sáu (2008), *Di tích lịch sử văn hóa và thắng cảnh Việt Nam*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
16. Tổng cục Du lịch (2000), *Non nước Việt Nam*, Nxb Văn hóa.
17. Phan Văn Tú, Nguyễn Văn Hy (1998), *Quản lý hoạt động văn hóa*, Nxb Văn hóa Thông tin.
18. Sở Văn hóa, Thông tin (1999), *Hải Dương di tích và thắng cảnh (tập 1)*, Nxb Văn hóa Thông tin.
19. UBND xã Yết Kiêu (2004), *Yết Kiêu - chiến công và huyền thoại*.
20. UBND xã Yết Kiêu (2005), *Kinh ngư và bông lan đá*.
21. Hoàng Vinh (1997), *Một số vấn đề về bảo tồn và phát triển di sản văn hóa dân tộc*, Nxb Chính trị quốc gia.
22. <http://www.haiduong.gov.vn>
23. <http://www.wikipedia.com>
24. <http://www.vnexpress.net>